

Protokoły sieciowe

praca inżynierska z informatyki w zarządzaniu

Protokół sieciowy wyjaśnia cały uprzednio uzgodniony przez nadawcę i odbiorcę proces wymiany danych na określonej warstwie modelu sieciowego. W uproszczonym czterowarstwowym modelu sieciowym można wyróżnić następujące protokoły:

- Protokoły warstwy fizycznej: Ethernet, Token Ring
- Protokoły warstwy sieciowej: protokół internetowy (IP) będący częścią zestawu protokołów TCP/IP
- Protokoły warstwy transportu: protokół sterowania transmisją w sieci (TCP/IP) i protokół datagramów użytkownika (UDP), które są częścią zestawu protokołów TCP/IP
- Protokoły warstwy aplikacyjnej: protokół przesyłania plików (FTP), prosty protokół przysyłania poczty (SMTP), usługi nazewnicze domen (DNS), telnet, protokół przesyłania hipertekstu (HTTP), prosty protokół zarządzania siecią (SNMP), które także są częścią zestawu protokołów TCP/IP

Określenie „zestaw protokołów” oznacza dwa lub więcej protokołów z tych warstw, które stanowią podstawę sieci.

Kilka najlepiej znanych zestawów protokołów to: zestaw protokołów IPX/SPX („międzysieciowa wymiana pakietów”/„sekwencyjna wymiana pakietów”) używany przez system Novell Netware, NetBIOS i NetBEUI („rozszerzony interfejs użytkownika podstawowego sieciowego systemu wejścia/wyjścia”) zaprojektowane przez firmę IBM, wykorzystywany m.in. przez system operacyjny Microsoftu. Ponadto NetBIOS może być tunelowany dowolnym innym protokołem np. IPX lub TCP/IP –

zestaw protokołów TCP/IP („protokół kontroli transmisji” i „protokół internetowy”) używany powszechnie w Internecie oraz sieciach lokalnych mających do niego dostęp.

Protokoły sieciowe są podstawą działania współczesnych sieci komputerowych, umożliwiając komunikację między urządzeniami w sieci. Dzięki nim możliwe jest przesyłanie danych, zarządzanie połączeniami oraz udostępnianie zasobów na całym świecie. Protokoły definiują zasady, według których urządzenia wymieniają informacje, dzięki czemu mogą rozumieć wysyłane i odbierane komunikaty. W świecie technologii sieciowej, protokoły te zapewniają, że niezależnie od rodzaju urządzenia czy technologii, dane są wymieniane w sposób spójny i efektywny.

Protokoły sieciowe to zestawy reguł i standardów, które kontrolują sposób, w jaki dane są transmitowane i odbierane w sieci komputerowej. Istnieje wiele różnych rodzajów protokołów sieciowych, z których każdy ma swoje specyficzne funkcje i zastosowania, odpowiadające różnym warstwom modelu OSI (ang. Open Systems Interconnection), który jest referencyjnym modelem dla standardów komunikacyjnych w sieciach komputerowych. Model OSI dzieli komunikację sieciową na siedem warstw, a każda z nich odpowiada za inny aspekt transmisji danych. W ramach tego modelu protokoły są przypisane do różnych warstw, umożliwiając niezależne zarządzanie poszczególnymi funkcjami.

Kluczowe protokoły sieciowe w modelu OSI

Model OSI to struktura odniesienia, która opisuje, jak dane są przesyłane w sieci, od warstwy fizycznej, przez warstwę aplikacji, po użytkownika końcowego. Każda warstwa pełni specyficzną funkcję, a komunikacja między nimi odbywa się poprzez określone protokoły. W ramach tego modelu, niektóre z najbardziej kluczowych protokołów obejmują:

- 1. Warstwa fizyczna (Layer 1):** Na tym poziomie definiowane

są fizyczne aspekty transmisji, takie jak okablowanie, sygnały elektryczne, czy fale radiowe w przypadku sieci bezprzewodowych. Choć protokoły bezpośrednio nie funkcjonują na tej warstwie, standardy takie jak Ethernet (IEEE 802.3) są fundamentem komunikacji.

2. **Warstwa łącza danych (Layer 2):** W tej warstwie protokoły zajmują się bezpośrednią komunikacją między sąsiadującymi urządzeniami w sieci lokalnej (LAN). Przykładowymi protokołami na tym poziomie są Ethernet oraz protokół Point-to-Point (PPP). Warstwa ta zapewnia, że dane są przesyłane między urządzeniami bez błędów, umożliwiając komunikację na poziomie ramki danych (ang. data frame).
3. **Warstwa sieciowa (Layer 3):** Jednym z najważniejszych protokołów na tej warstwie jest **IP (ang. Internet Protocol)**, który zarządza adresowaniem i routowaniem pakietów danych w sieci. IP umożliwia identyfikację każdego urządzenia w sieci poprzez unikalne adresy IP, co pozwala na precyzyjne dostarczenie danych z jednego miejsca do drugiego. Protokół IP dzieli się na dwie główne wersje: IPv4 i IPv6, z których ta druga, dzięki większej liczbie dostępnych adresów, staje się coraz bardziej popularna w miarę wzrostu liczby urządzeń podłączonych do internetu.
4. **Warstwa transportowa (Layer 4):** Na tym poziomie najbardziej powszechne protokoły to **TCP (Transmission Control Protocol)** oraz **UDP (User Datagram Protocol)**. TCP jest protokołem zapewniającym niezawodność transmisji danych poprzez mechanizm potwierdzeń oraz retransmisji utraconych pakietów. Używany jest tam, gdzie kluczowe jest dokładne dostarczenie danych, na przykład w przesyłaniu plików czy przeglądaniu stron internetowych. Z kolei UDP jest protokołem bardziej lekkim, który nie zapewnia niezawodności, ale za to oferuje szybszą transmisję, dlatego jest stosowany tam, gdzie kluczowa jest prędkość, na przykład w transmisjach wideo na żywo.
5. **Warstwa sesji (Layer 5):** Warstwa sesji zarządza

ustanawianiem, utrzymaniem oraz zamykaniem połączeń pomiędzy aplikacjami na różnych urządzeniach. Przykładami protokołów na tym poziomie są **NetBIOS** oraz **RPC (Remote Procedure Call)**, które zapewniają zarządzanie sesjami i synchronizację komunikacji.

6. **Warstwa prezentacji (Layer 6)**: Na tej warstwie dane są konwertowane do formatu, który może być przetworzony przez aplikacje wyższego poziomu. Protokoły na tej warstwie zajmują się również szyfrowaniem i kompresją danych. Jednym z przykładów protokołów funkcjonujących na tej warstwie jest **SSL/TLS** (ang. Secure Sockets Layer / Transport Layer Security), który zapewnia bezpieczne połączenia internetowe.
7. **Warstwa aplikacji (Layer 7)**: Najbardziej widoczna dla użytkownika warstwa, obejmująca protokoły umożliwiające komunikację między aplikacjami na różnych urządzeniach. Przykładami są **HTTP/HTTPS** (ang. Hypertext Transfer Protocol / Hypertext Transfer Protocol Secure), które są fundamentem działania przeglądarek internetowych, **FTP** (ang. File Transfer Protocol) do przesyłania plików oraz **SMTP** (ang. Simple Mail Transfer Protocol), który jest używany do przesyłania wiadomości e-mail.

Protokoły internetowe i ich znaczenie

Najbardziej znane i powszechnie stosowane protokoły sieciowe to te, które są związane z internetem, czyli globalną siecią komputerową. **IP** jest najważniejszym z nich, ponieważ odpowiada za trasowanie i przesyłanie danych pomiędzy różnymi sieciami. Protokół IP działa w połączeniu z innymi protokołami, które tworzą kompleksowy system zapewniający sprawną komunikację w internecie.

TCP, wspomniany wcześniej, jest kluczowym protokołem transportowym. Zapewnia on niezawodność przesyłania danych dzięki mechanizmom potwierdzeń, retransmisji oraz kontrolowania przepływu danych, co sprawia, że jest szeroko

stosowany w takich aplikacjach, jak przeglądanie stron internetowych czy przesyłanie plików. Jego lżejszym odpowiednikiem jest **UDP**, który, dzięki swojej prostocie, znajduje zastosowanie tam, gdzie najważniejsza jest szybkość transmisji, a ewentualne straty danych są akceptowalne, np. w streamingu multimedialnym czy grach online.

W kontekście współczesnego internetu, coraz ważniejszą rolę odgrywa również **DNS (Domain Name System)**, który przekształca adresy internetowe (np. www.example.com) na adresy IP, zrozumiałe dla komputerów. DNS to jeden z kluczowych protokołów ułatwiających korzystanie z sieci WWW, pozwalający użytkownikom na łatwe wyszukiwanie stron internetowych za pomocą nazw domenowych, a nie trudnych do zapamiętania adresów IP.

Innym istotnym protokołem związanym z bezpieczeństwem internetowym jest **HTTPS**, który jest bezpieczną wersją protokołu HTTP. Dzięki wykorzystaniu szyfrowania SSL/TLS, HTTPS zapewnia poufność i integralność danych przesyłanych pomiędzy serwerem a przeglądarką internetową, co ma szczególne znaczenie w przypadku transakcji finansowych czy przesyłania danych osobowych.

Wyzwania i przyszłość protokołów sieciowych

Z biegiem czasu i wraz z rozwojem technologii sieciowych, rosną wymagania wobec protokołów, które muszą sprostać wyzwaniom związanym z rosnącym ruchem sieciowym, większymi wymaganiami odnośnie bezpieczeństwa oraz dynamicznie rozwijającą się infrastrukturą. Jednym z największych wyzwań jest przejście z IPv4 na IPv6, które jest odpowiedzią na problem wyczerpujących się adresów IP. IPv6 oferuje znacznie większą pulę dostępnych adresów, co jest kluczowe w kontekście rozwoju Internetu Rzeczy (IoT) oraz coraz większej liczby urządzeń podłączonych do sieci.

Innym wyzwaniem jest zapewnienie bezpieczeństwa w dynamicznie zmieniającym się środowisku sieciowym. W miarę wzrostu liczby cyberzagrożeń, protokoły muszą ewoluować, aby sprostać rosnącym wymaganiom dotyczącym ochrony danych i integralności połączeń. Protokoły takie jak TLS są stale aktualizowane, aby oferować wyższy poziom zabezpieczeń przed atakami.

W przyszłości możemy spodziewać się jeszcze większej elastyczności i wydajności protokołów sieciowych, które będą musiały dostosować się do rosnących wymagań wynikających z globalnego rozwoju sieci 5G, Internetu Rzeczy oraz technologii opartych na sztucznej inteligencji.

Protokoły sieciowe są podstawą nowoczesnej komunikacji cyfrowej, umożliwiając przesyłanie danych między urządzeniami w sposób zrozumiały i efektywny. Ich złożona struktura, oparta na modelu OSI, pozwala na niezawodne i bezpieczne funkcjonowanie sieci, od lokalnych sieci LAN po globalny internet. Współczesne protokoły, takie jak IP, TCP, UDP czy DNS, odgrywają kluczową rolę w codziennym funkcjonowaniu internetu, zapewniając sprawną wymianę informacji między miliardami urządzeń na całym świecie. W miarę rozwoju technologii sieciowych, rola protokołów będzie nadal rosła, a ich ewolucja stanie się fundamentem dla przyszłych innowacji w dziedzinie komunikacji i transmisji danych.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Urządzenia aktywne LAN

podrozdział piąty pracy magisterskiej

Sieci LAN buduje się z biernych i aktywnych urządzeń sieciowych. Bierne urządzenia sieciowe to komponenty systemów okablowania strukturalnego.

Do aktywnych urządzeń sieci LAN należą:

- regenerators (repeater) – jest urządzeniem pracującym w warstwie fizycznej modelu OSI, stosowanym do łączenia segmentów kabla sieciowego. Regenerator odbierając sygnały z jednego segmentu sieci wzmacnia je, poprawia ich parametry czasowe i przesyła do innego segmentu. Może łączyć segmenty sieci o różnych mediach transmisyjnych.
- koncentrator (hub) – jest czasami określany jako wieloportowy regenerators. Służy do tworzenia fizycznej gwiazdy przy istnieniu logicznej struktury szyny lub pierścienia. Pracuje w warstwie 1 (fizycznej) modelu OSI. Pakiety wchodzące przez jeden port są transmitowane na wszystkie inne porty.

Wynikiem tego jest fakt, że koncentratory pracują w trybie half-duplex (transmisja tylko w jedną stronę w tym samym czasie).

- przełącznik (switch) – są urządzeniami warstwy łącza danych (warstwy 2) i łączą wiele fizycznych segmentów LAN w jedną większą sieć. Przełączniki działają podobnie do koncentratorów z tą różnicą, że transmisja pakietów nie odbywa się z jednego wejścia na wszystkie wyjścia przełącznika, ale na podstawie adresów MAC kart sieciowych przełącznik uczy się, a następnie kieruje pakiety tylko do konkretnego odbiorcy, co powoduje wydajne zmniejszenie ruchu w sieci. W przeciwieństwie do koncentratorów, przełączniki działają w trybie full-

duplex (jednoczesna transmisja w obu kierunkach).

Przełączniki działają w oparciu o jeden z dwóch trybów pracy: cut through (przełączanie bezzwłoczne) oraz store&forward (zapamiętaj i wyślij). Pierwsza technologia jest wydajniejsza, ponieważ pakiet jest natychmiast kierowany do portu przeznaczenia (na podstawie MAC adresu) bez oczekiwania na koniec ramki, lecz pakiety przesyłane w taki sposób nie są sprawdzane pod względem poprawności. Druga technologia pracy charakteryzuje się tym, że przełącznik odczytuje najpierw całą ramkę, sprawdza, czy została odczytana bez błędów i dopiero potem kieruje ją do portu docelowego. Przełącznik taki pracuje wolniej, ale za to prawie niezawodnie.

- przełącznik VLAN – jest odmianą przełącznika umożliwiającą tworzenie wirtualnych sieci LAN, których stanowiska są zlokalizowane w różnych punktach (sieciach, podsieciach, segmentach), zaś w sieć wirtualną łączy je jedynie pewien klucz logiczny. Sieć taka pozwala optymalizować natężenie ruchu pakietów w poszczególnych częściach sieci. Możliwa jest również łatwa zmiana konfiguracji oraz struktury logicznej takiej sieci.
- most (bridge) – służy do przesyłania i ew. filtrowania ramek między dwoma sieciami przy czym sieci te niekoniecznie muszą być zbudowane w oparciu o takie samo medium transmisyjne. Śledzi on adresy MAC umieszczane w przesyłanych do nich pakietach. Mosty nie mają dostępu do adresów warstwy sieciowej, dlatego nie można ich użyć do dzielenia sieci opartej na protokole TCP/IP na dwie podsieci IP. To zadanie mogą wykonywać wyłącznie routery. Analizując adresy sprzętowe MAC, urządzenie wie, czy dany pakiet należy wyekspediować na drugą stronę mostu, czy pozostawić bez odpowiedzi.

Mosty podobnie jak przełączniki przyczyniają się w znacznym stopniu do zmniejszenia ruchu w sieci.

- router – urządzenie wyposażone najczęściej w kilka interfejsów sieciowych LAN, porty obsługujące sieć WAN, pracujący wydajnie procesor i oprogramowanie zawiadujące ruchem pakietów przepływających przez router. W sieciach lokalnych stosowane są, gdy sieć chcemy podzielić na dwie lub więcej podsieci. Segmentacja sieci powoduje, że poszczególne podsieci są od siebie odseparowane i pakiety nie przenikają z jednej podsieci do drugiej. W ten sposób zwiększamy przepustowość każdej podsieci.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Konstruowanie populacji genotypów w postaci ciągów binarnych

Program ewolucyjny oparty na klasycznym algorytmie genetycznym operuje na zbiorze, którego liczba elementów jest stała, a każdy z elementów jest dopuszczalnym rozwiązaniem zadania. Zgodnie z terminologią zapożyczoną z genetyki naturalnej elementy zbioru możliwych rozwiązań nazywane są najczęściej osobnikami, genotypami lub chromosomami, natomiast ich zbiór nazywany jest populacją.

Pierwszym krokiem, przed rozpoczęciem głównego procesu symulacji ewolucji genotypów, jest ustalenie sposobu reprezentacji rozwiązania zadania takiego, aby przy jego pomocy można było przedstawić każdą permutację należących do dziedziny wartości zmiennych decyzyjnych. W klasycznej wersji algorytmu genetycznego używa się chromosomu w postaci wektora

binarnego. Taki właśnie sposób kodowania użyty zostanie w omawianym dalej przykładzie optymalizacji funkcji jednej zmiennej.

Długość ciągu binarnego reprezentującego rzeczywistą zmienną decyzyjną zależy od długości dziedziny funkcji i żądanej dokładności obliczeń. Przy założeniu, że wymagana jest dokładność do 6 cyfr po przecinku oraz że dziedzina zmienności x ma długość 3 i zawiera się w przedziale $[-1, 2]$, przedział ten musi zostać podzielony na $3 \cdot 1.000.000$ równych podprzedziałów. Oznacza to, że genotyp musi mieć 22 bity, gdyż

$$2.097.152 = 2^{21} < 3.000.000 \leq 2^{22} = 4.194.304$$

Odwzorowanie łańcucha binarnego $\langle b_{21} b_{20} \dots b_0 \rangle$ w liczbę rzeczywistą x z przyjętego zakresu $[-1, 2]$ można wykonać w dwóch krokach: przekształcenie łańcucha binarnego $\langle b_{21} b_{20} \dots b_0 \rangle$ z systemu dwójkowego na dziesiętny:

$$(\langle b_{21} b_{20} \dots b_0 \rangle)_2 = \left(\sum_{i=0}^{21} b_i 2^i \right)_{10} = x'$$

(1.1.)

obliczenie odpowiedniej liczby rzeczywistej x : $x = -1,0 + 3x' / (2^{22}-1)$, gdzie -1 jest lewą granicą dziedziny, a 3 jest długością przedziału.

Przy takim sposobie kodowania genotypy $(00000000000000000000000000000000)$ i $(11111111111111111111111111111111)$ reprezentują odpowiednio granice dziedziny, $-1,0$ i $2,0$.

W tym rozdziale omówiony zostanie prosty przykład optymalizacji funkcji $f(x) = x^2$ przy pomocy odręcznej symulacji klasycznego algorytmu genetycznego. W przykładzie tym, zmienna decyzyjna x może przybierać tylko wartości całkowite z przedziału $[0, 31]$, a zatem do reprezentacji

całej dziedziny wystarczy kod pięciobitowy, którego minimalną wartością jest 0 (00000) natomiast maksymalną 31 (11111). Odzworowanie takiego łańcucha $\langle b_4 b_3 \dots b_0 \rangle$ w liczbę całkowitą, wymaga tylko jednego kroku – bezpośrednio zamiany liczby binarnej na dziesiętną.

Po wyborze sposobu reprezentacji genotypu przychodzi czas na losowy wybór populacji początkowej, czyli z reguły od 50 do 100 ciągów binarnych tej samej długości. W omawianym przykładzie populacja składa się z czterech osobników, pierwsze pokolenie można zatem utworzyć przy pomocy 20 rzutów rzetelną monetą.

Tabela 1.1. Populacja początkowa wygenerowana losowo

Numer genotypu	Populacja początkowa (wygenerowana losowo)	Wartość x (liczba całkowita)
1	01101	13
2	11000	24
3	01000	8
4	10011	19

Konstruowanie funkcji celu i funkcji przystosowania genotypów
Podstawowym elementem każdego programu ewolucyjnego jest reprodukcja, czyli proces, w którym indywidualne ciągi kodowe zostają powielone w stosunku zależnym od wartości, jakie przybiera dla nich funkcja celu. Funkcja celu jest zatem kluczowym elementem programu, treścią zadania do rozwiązania, środowiskiem w jakim żyją osobniki. Najczęściej jest to funkcja wielu zmiennych, o nieznanym przeciwdziedzinie, bardzo trudna lub niemożliwa do rozwiązania metodą analizy matematycznej. Funkcja celu stanowi pewien miernik zysku, użyteczności lub innej wartości, którą należy zmaksymalizować.

W klasycznym wydaniu algorytmu genetycznego prawdopodobieństwo wyboru osobnika do reprodukcji jest wprost proporcjonalne do

jego użyteczności. Tymczasem wiele zadań wyraża się w bardziej naturalny sposób w kategoriach minimalizacji pewnej funkcji kosztu niż maksymalizacji pewnej funkcji użyteczności lub zysku. Nawet, jeśli zadanie w naturalny sposób dotyczy maksymalizacji, nie gwarantuje to, że funkcja użyteczności będzie przyjmowała wartości wyłącznie nieujemne. Wskutek tego często zachodzi potrzeba przekształcenia oryginalnej funkcji celu w funkcję przystosowania (nieujemne kryterium jakości), czego można dokonać w jednym lub kilku krokach.

W badaniach operacyjnych, przejście od zadania minimalizacji do zadania maksymalizacji, polega na pomnożeniu funkcji kosztu przez minus jeden. W przypadku algorytmu genetycznego taka operacja jest niewystarczająca, gdyż otrzymany miernik nie musi być zawsze nieujemny. Stosuje się zamiast tego powszechnie następujące przekształcenie kosztu $g(x)$ w przystosowanie $f(x)$:

$$f(x) = \begin{cases} C_{\max} - g(x), & \text{jeżeli } g(x) < C_{\max} \\ 0 & \text{w przeciwnym przypadku} \end{cases} \quad (1.2.)$$

Współczynnik C_{\max} może być równy największej napotkanej do tej pory wartości funkcji $g(x)$, albo największej wartości $g(x)$ w populacji bieżącej lub w kilku ostatnich populacjach. Może też wahać się w zależności od wariancji populacji.

Kiedy w zadaniu występuje w naturalny sposób funkcja zysku lub użyteczności i nie wykonuje się przejścia z zadania minimalizacji do maksymalizacji, ujemne wartości funkcji celu nadal sprawiają trudności. Nadal konieczne jest przekształcenie funkcji celu $u(x)$ w funkcję przystosowania $f(x)$:

$$f(x) = \begin{cases} u(x) + C_{\min}, & \text{jeżeli } u(x) + C_{\min} > 0 \\ 0 & \text{w przeciwnym przypadku} \end{cases}$$

Współczynnik C_{min} jest najczęściej wartością bezwzględną najmniejszej wartości $u(x)$ w populacji bieżącej lub kilku ostatnich populacjach, może też być funkcją wariacji dostosowania populacji.

Omawiany przykład polega na maksymalizacji funkcji $f(x) = x^2$, gdzie $x \in [0, 31]$. Tak sformułowana funkcja celu nie wymaga przekształcenia aby zostać funkcją przystosowania. Przyjmuje wyłącznie wartości nieujemne, zatem w niezmienionej formie umożliwia zastosowanie reprodukcji różnicującej szansę wyboru osobników proporcjonalnie do ich przystosowania. Wybrane wcześniej losowo genotypy mogą już zostać ocenione, a co za tym idzie może zostać oszacowana szansa każdego z nich na przetrwanie i reprodukcję:

Tabela 1.2. Ocena pierwszego pokolenia

Numer genotypu	Ciąg binarny	Wartość x	$f(x) = x^2$	Prawdopodobieństwo wyboru	Oczekiwana liczba kopii
1	01101	13	169	0,14	0,58
2	11000	24	576	0,49	1,97
3	01000	8	64	0,06	0,22
4	10011	19	361	0,31	1,23
Suma:			1170	1,00	4,00
Średnia:			293	0,25	1,00
Maksimum:			576	0,49	1,97

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Analiza sterowania serwerem mediów z wykorzystaniem protokołu SIP w sieciach typu V20IP

Abstrakt

W sieciach telekomunikacyjnych typu Voice And Video Over IP można wyróżnić kategorię usług określanych jako usługi multimedialne. Zalicza się do nich m.in. odtwarzanie komunikatów głosowych, interakcję abonenta z systemem IVR oraz usługi konferencyjne. Ich realizacja coraz częściej opiera się na wykorzystaniu serwera mediów (Media Server), który udostępnia szeroki zbiór funkcjonalności przetwarzania strumieni audio/video na potrzeby różnorodnych scenariuszy usługowych. Serwer ten ma również kluczowe znaczenie w procesie migracji usług z tradycyjnych sieci telekomunikacyjnych do sieci NGN.

Celem niniejszej pracy jest dokonanie krytycznej analizy metod sterowania serwerem mediów z wykorzystaniem protokołu SIP w architekturze sieci typu V OIP, podpartej syntezą wiedzy w omawianej tematyce. Ponadto celem pracy jest również opracowanie szczegółowych wymagań na protokół sterowania serwerem mediów i dokonanie pod ich kątem analizy istniejących prototypów takiego protokołu.

W pierwszej części pracy przyjęto definicję usługi multimedialnej oraz przedstawiono krótko protokół SIP i scharakteryzowano architekturę sieciową, w odniesieniu do której prowadzone będą rozważania. W drugiej części pracy omówiono architekturę i funkcje serwera medialnego oraz przeanalizowano jego interakcje z innymi elementami sieci. W

części trzeciej sformułowano zbiór wymagań na protokół sterowania modułem MS i przeprowadzono analizę funkcjonalną kilku prototypów tego protokołu w odniesieniu do tego zbioru. W efekcie wskazano prototyp, który najpełniej umożliwia wykorzystanie serwera mediów w procesie realizacji usług multimedialnych.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

TCP/IP i Internet

Adresy IP (IPv4)

W sieciach TCP/IP adres komputera zwany jest adresem IP. Oryginalny adres IP jest czterobajtową (32 bitową) liczbą. Przyjęła się konwencja zapisu każdego bajtu w postaci dziesiętnej i oddzielania ich kropkami. Ten sposób zapisu zwany jest notacją kropkowo-dziesiętną.

Bity w adresie IP są interpretowane jako: <adres sieciowy, adres hosta>

Można jednak niekiedy spotkać inny zapis będący dziesiętnym wyrażeniem 32 bitowej liczby binarnej. Na przykład adres 148.81.78.1 w notacji kropkowo dziesiętnej, będzie w postaci binarnej wyglądał następująco:

10010100010100010100111000000001 zaś dziesiętnie będzie to liczba 2488356353. Określona liczba bitów 32-bitowego adresu IP jest adresem sieciowym, a reszta adresem hostowym. Adres sieciowy określa sieć LAN, zaś adres hosta konkretną stację

roboczą w tej sieci.

By dopasować sieci o różnych rozmiarach (różnej liczbie komputerów), adresy IP podzielono na kilka klas.

Istnieje pięć klas adresów IP: A, B, C, D oraz E, z czego tylko A, B i C są wykorzystywane do adresowania sieci i hostów, a D i E są zarezerwowane do zastosowań specjalnych.

Klasa A obsługuje 126 sieci, z których każda ma ponad 16 milionów hostów, (ponieważ pomimo tego, że jest to adres 7-bitowy, to wartości 0 i 127 mają specjalne znaczenie). Adresy klasy B są przeznaczone dla sieci o rozmiarach do 65534 hostów. Może być, co najwyżej 16384 sieci w klasie B.

Adresy klasy C przeznaczone są dla małych organizacji. Każda klasa C może mieć do 254 hostów, a klas może być ponad 2 miliony.

Klasę sieci można określić na podstawie pierwszej liczby w notacji kropkowo- dziesiętnej:

klasa A: 1.xxx.xxx.xxx do 126.xxx.xxx.xxx klasa B: 128.zzz.xxx.xxx do 191.zzz.xxx.xxx klasa C: 192.zzz.zzz.xxx do 223.zzz.zzz.xxx

Adres z samymi zerami wskazuje na lokalną sieć. Adres 0.0.0.150 wskazuje na host z numerem 150 w tej sieci klasy C.

Adres 127.xxx.xxx.xxx klasy A jest używany do testu zwrotnego (loopback) – komunikacji hosta z samym sobą. Zazwyczaj jest to adres 127.0.0.1.

Dokument RFC 1918 („Address Allocation for Private Internets”) określa, jakie adresy IP mogą być użyte wewnątrz prywatnej sieci. Zarezerwowane są dla nich trzy grupy adresów IP:

od 10.0.0.0 do 10.255.255.255 od 172.16.0.0 do 172.16.255.255 od 192.168.0.0 do 192.168.255.255 Maska sieciowa (IPv4)

Jest to adres IP, który ma jedynki na pozycjach bitów odpowiadających adresom sieciowym i zera na pozostałych (odpowiadających adresom hosta). Klasa adresów sieciowych wyznacza maskę sieciową.

Adresy klasy A mają maskę 11111111000000000000000000000000 czemu w zapisie kropkowo-dziesiętnym odpowiada 255.0.0.0, klasy B: 11111111111111110000000000000000 (255.255.0.0) klasy C zaś: 11111111111111111111111100000000 (255.255.255.0).

Dla wygody używany jest najczęściej zapis kropkowo dziesiętny.

Należy jednak pamiętać, że maska (jak również adres IP) zapisana jest stricte w postaci binarnej.

Należy również zauważyć, że zaczęto nadawać maski niebędące czysto maskami wg klas adresów IP, (czyli, takich, w których liczba jedynek jest wielokrotnością oktetów – liczby 8), lecz zwiększając liczbę jedynek przy takiej samej liczbie bitów (32). Umożliwiło to uzyskanie maski np. 111111111111111111111111111100000 (255.255.255.224) co pozwala na objęcie podsiecią 30 hostów.

Adres sieciowy jest bitowym iloczynem maski sieciowej z którymkolwiek z adresów IP sieci. Jeśli 206.197.168.200 jest adresem IP systemu, a 255.255.0.0 jest maską, to 206.197.0.0 jest adresem sieciowym.

Jeśli zaś 206.197.168.200 jest adresem IP (bitowo 11001110110001011010100011001000) zaś 255.255.192.0 jest maską (bitowo 111111111111111111110000000000000000), to iloczyn bitowy daje 206.197.128.0 (bitowo 1100111011000101100000000000000000).

Czasami można spotkać skrótowo zapisany adres sieciowy w postaci: 168.100.189.0/24 gdzie część stojąca przed znakiem „/” jest adresem IP zaś liczba 24 jest skrótowo zapisaną maską sieciową. Jest to liczba bitów ustawionych w masce sieciowej na 1, czyli przy standardowej 32 bitowej masce jest to 1111111111111111111111111100000000 (255.255.255.0).

System nazw domen

Każdy hostowy komputer w sieci TCP/IP ma swój adres IP. Jednak, ponieważ trudno jest zapamiętać adresy IP nawet kilku hostów, więc powstały specjalne serwery tłumaczące adresy domenowe (postaci: it.pw.edu.pl) na adresy kropkowo-dziesiętne (148.81.78.1). Serwery te nazywane są serwerami DNS (Domain Name Server).

Serwery dokonujące translacji w drugą stronę, to serwery Rev-DNS. System ten nosi nazwę systemu nazw domenowych (Domain Name System).

Nazwa domenowa tworzona jest od strony prawej do lewej. Na początku występują nazwy domen najwyższego poziomu (Top-Level Domains), następnie domeny niższych poziomów, a na końcu znajduje się nazwa hosta.

Nazwy te są oddzielone od siebie kropkami.

Domeny najwyższego poziomu podzielone są na domeny geograficzne (Country Code Domains – dwuliterowe

identyfikatory przyznane poszczególnym krajom np. .uk, .de, .jp, .us, itp.) oraz organizacyjne (Generic Domains – przyznawane w zależności od prowadzonej działalności np. .com, .org, .net, .edu, .gov, .mil, .int).

NAT, PAT, IP-Masqarade i serwery Proxy

Są to technologie umożliwiające współdzielenie jednego publicznego adresu IP w celu umożliwienia dostępu do Internetu przez wiele komputerów w sieci lokalnej. Stosowane są, dlatego, że liczba publicznych adresów IP (mowa tu cały czas o IPv4) jest dużo mniejsza, niż liczba komputerów podłączonych do Internetu.

Chcąc umożliwić dostęp wielu komputerom w sieci lokalnej do Internetu przy pomocy tylko jednego adresu IP należy

zastosować urządzenie (najczęściej jest to po prostu komputer) podłączone z Internetem pełniące funkcję tzw. bramy z przydzielonym publicznym adresem IP i połączonym z siecią lokalną. Komputerom w sieci lokalnej przydziela się adresy z prywatnej puli adresów IP (takie, które nie występują już w Internecie – określone odpowiednimi, wspomnianymi wcześniej normami i zwane adresami prywatnymi lub czasem nieroutowalnymi). Dzięki takiemu rozwiązaniu każdy komputer w danej sieci lokalnej ma możliwość dostępu do Internetu, zaś z zewnątrz cała sieć lokalna jest widziana jako jeden host.

Technologia NAT (Network Address Translation) polega na mapowaniu adresów zewnętrznych IP do jednego lub więcej adresów IP hostów wewnętrznych.

Technologie PAT (Port Address Translation) oraz IP-Masqarade polegają na tym, że komputer pełniący funkcję bramy zajmuje się takim modyfikowaniem ramek pakietów wchodzących i wychodzących z sieci lokalnej, aby możliwy był dostęp poprzez pojedynczy publiczny adres IP, a pakiety przychodzące docierały do właściwych komputerów w sieci lokalnej.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Fizyczna realizacja MS

Fizyczna implementacja serwera mediów może zostać zrealizowana na dwa sposoby:

- Programowo – w postaci aplikacji (software) umiejscowionej na serwerze sprzętowym (np. firmy Hewlett-Packard lub Sun w przypadku serwera mediów firmy

Alcatel-Lucent).

- Sprzętowo – jako dedykowany moduł sprzętowy (np. MS firmy Radisys).

W ramach każdej z tych opcji istnieje szereg dalszych wariantów, np.

- implementacja programowa może być podzielona na osobne aplikacje odpowiadające MRFP i MRFC, zlokalizowane na oddzielnych serwerach
- MRFP i MRFC jako osobne aplikacje w ramach jednego serwera.
- MS jako aplikacja zlokalizowana na jednym serwerze. Kilka takich samych serwerów tworzy cluster w sieci celem zachowania redundancji^[1] i zwiększenia wydajności MS.
- implementacja sprzętowa może mieć postać kilku fizycznych maszyn odpowiadających np. jednemu MRFC i kilku MRFP.
- MRFC w postaci aplikacji może kontrolować kilka sprzętowych realizacji MRFP
- fizyczna realizacja rozproszona pomiędzy różne serwery (MS, serwer TTS, serwer z plikami audio, interpreter VXML)

Sposób rzeczywistej implementacji MS zależy zatem bardzo silnie od producenta i operatora sieci telekomunikacyjnej. Szczegółowa analiza wariantów architektury fizycznej nie jest celem tej pracy. Dalsze rozważania dotyczą serwera mediów jako bloku funkcjonalnego w architekturze funkcjonalnej sieci.

MS a jakość usług (Quality of Service)

W sieciach typu V OIP wydajność pracy serwera mediów ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia określonego poziomu jakości świadczonych usług^[2] (QoS). Organizacje standaryzacyjne nie

definiują jednak wymagań wydajnościowych dla MS/MRF, określają natomiast kryteria dla konkretnych typów usług. W dokumencie [48] opisano kategorie usług sieciowych (obejmujące usługi związane w przetwarzaniem strumieni audio/video), wyróżnione ze względu na wymagany dla użytkownika końcowego sieci poziom QoS. Z kolei w dokumencie [49] zdefiniowane klasy QoS dla usług w sieciach IP oraz wytyczne dla różnych parametrów wydajnościowych sieci w ramach tych klas.

W związku z powyższym można jedynie rozpatrzyć kluczowe cechy fizycznej implementacji MS, które mają wpływ na jego wydajność i zapewniany przez sieć poziom QoS.

- Cechy implementacji MS wpływające na QoS

Do zbioru tych cech zaliczyć można:

- Aspekty logiczne MS

o Obsługa sygnalizacji – logiczna poprawność implementacji protokołów sygnalizacyjnych (wpływa na opóźnienia wynikające z przesyłania błędnych wiadomości i konieczności ponawiania ich wymiany)

o Implementacja algorytmów przetwarzania strumieni a/v – rozpatrywana pod względem logicznej poprawności i optymalności (efektywności) – wpływa na przekłamanie danych i jakość sygnału oraz opóźnienia związane z przetwarzaniem sygnałów

- Aspekty fizyczne pracy MS

o Transport danych multimedialnych

- Szybkość transmisji strumieni a/v w ramach interfejsów serwera mediów do sieci transportowej IP
- Wydajność interfejsów transportowych MS – wpływa na ilość jednocześnie obsługiwanych sesji RTP

o Moc obliczeniowa maszyny na której pracuje MS

- Ilość pamięci

- Przestrzeń dyskowa
- Moc procesora o Stabilność systemu
- Odporność na zawieszanie się systemu
- Czas pracy bez konieczności ponownego uruchamiania MS

o Możliwość tworzenia clusterów – redundantnych struktur instancji serwera mediów – wpływa na zwiększenie mocy obliczeniowej MS oraz zabezpieczenie przed niedostępnością systemu

- Parametry opisujące wydajność pracy MS

Na podstawie wymienionych powyżej cech serwera mediów, które wpływają na poziom QoS jego pracy, można zdefiniować szereg parametrów, poprzez które opisuje się ten poziom.:

- Wydajność i pojemność MS

o Maksymalna ilość połączeń/sesji obsługiwanych jednocześnie przez MS

- Przez sesję RTP z terminalem końcowym użytkownika i wykonywanie wszelkich operacji na strumieniach a/v na potrzeby tego połączenia
- Można rozpatrywać sesje różnego typu (np. maksymalna ilość sesji z transkodowaniem pomiędzy kodekami określonych typów, bez transkodowania etc).

o Maksymalna ilość CAPS (Call Attempts Per Second) – maksymalna ilość obsługiwanych wywołań SIP przesyłanych do MS w ciągu 1 s.

o Maksymalna ilość obsługiwanych BHCA (Busy Hour Call Attempts) – wywołań SIP w godzinach największego ruchu w sieci

o Maksymalny czas nawiązywania jednego połączenia (ustanawiania sesji SIP)

o Maksymalna ilość obsługiwanych jednocześnie sesji RTP

o Maksymalna ilość obsługiwanych jednocześnie konferencji – tu konferencję należy rozumieć jako instancję miksera

o Maksymalna ilość użytkowników w ramach jednej konferencji –

tu ilość użytkowników należy rozumieć jako ilość źródeł strumieni a/v przesyłanych do/z miksera (z każdego źródła mogą pochodzić maksymalnie 2 strumienie a/v)

o Opóźnienie (w ms) pomiędzy odbieraniem a przesyłaniem strumienia (np. przy transkodowaniu strumieni pomiędzy terminalami A i B – strumień odbierany od A jest przetwarzany i przesyłany do B)

o Procent wykorzystania zasobów fizycznych maszyny (mocy procesora, pamięci operacyjnej przestrzeni dyskowej) podczas różnych operacji (np. obsługi połączeń konferencyjnych, transkodowanie etc).

o Przepustowość (w Mbps) interfejsów sieciowych serwera mediów służących do przesyłania strumieni multimedialnych

• Dostępność MS

o High Availability – parametr określający dostępność systemu, rozumianą jako dostępność dla użytkownika i/lub dla systemów z nim współpracujących. Serwer mediów jest zaliczany do systemów o wysokiej dostępności. Dla takich systemów wartość high availability wyraża się zazwyczaj w postaci liczby procentów opisywanej liczbą wchodzących w jego skład cyfr 9^[3]:

- 9% = niedostępność systemu przez 43.8 min/miesiąc lub 8.76 godzin/rok („trzy dziewiątki”)
- 99% = niedostępność systemu przez 4.38 min/miesiąc lub 52.6 min/rok („cztery dziewiątki „)
- 999% = niedostępność systemu przez 0.44 min/miesiąc lub 5.26 min/rok („pięć dziewiątek „)

o MTBF (Mean Time Between Failures) – maksymalny czas bezawaryjnej pracy systemu bez konieczności jego ponownego uruchamiania

o MTTR (Mean Time To Repair) – maksymalny czas potrzebny na naprawę systemu po wystąpieniu awarii

o Maksymalny czas trwania restartu systemu od wyłączenia go do chwili przywrócenia konfiguracji sprzed wyłączenia

o Maksymalny czas na uaktualnienie (upgrade)

- Oprogramowania MS
- Konfiguracji sprzętowej MS

o Szacunkowa częstotliwość niezbędnych aktualizacji oprogramowania/ konfiguracji sprzętowej MS • Parametry sprzętowe MS

o Ilość pamięci operacyjnej, przestrzeni dyskowej, wydajność procesora o Ilość kart rozszerzeń

- Wspomagających przetwarzanie sygnałów
- Zawierających interfejsy sieciowe

o Miara wydajności jednostki centralnej (CPU) maszyny

- Liczba MIPS (Milion Instructions Per Seconds); określa liczbę milionów operacji stałoprzecinkowych wykonywanych przez CPU w ciągu 1 sekundy^[4]
- Liczba FLOPS (Floating Point Operations Per Second) – liczba operacji zmiennoprzecinkowych wykonywanych przez CPU w ciągu 1 sekundy.

Należy podkreślić, iż praktyka rynkowa pokazuje, że znacznie bardziej efektywna jest implementacja MS w postaci odrębnej maszyny niż w postaci aplikacji umieszczanej na różnego typu serwerach sprzętowych. Przetwarzanie sygnałów, a zwłaszcza transkodowanie, pochłania bowiem dużo mocy obliczeniowej. Operacje te są przeprowadzane bardziej wydajnie i zużywają mniej zasobów w przypadku sprzętowej implementacji serwera mediów, zwykle przy wykorzystaniu kart sygnałowych z procesorami DSP. Wydajność spada dla programowych implementacji algorytmów przetwarzania sygnałów. Możliwe jest też podejście „mieszane” – tzn. programowa realizacja MS pracująca na serwerze i wykorzystująca zainstalowane w nim karty z procesorami DSP.

^[1] Tutaj: nadmiarowość w stosunku do tego co konieczne celem

zmniejszenia prawdopodobieństwa awarii Media Servera w sieci. Serwery z aplikacją MS lub maszyny, które są realizacją MS, są duplikowane i w razie awarii któregoś z nich (lub silnego obciążenia) zadania przejmuje następny. Taka redundantna struktura (cluster) jest przez sieć „widziana” jako jeden Media Server. Algorytmy współdzielenia/przejmowania pracy przez instancje MS w ramach clustera zależą od implementacji i nie są przedmiotem standaryzacji.

[2] Poziom jakości usług świadczonych dla klienta jest określany zwykle w dokumencie SLA – Service Level Agreement

[3] Określanie wartości High Availability jest oparte o dokładne pomiary czasu dostępności danego systemu wykonane z wykorzystaniem niezawodnych narzędzi, jak i przy udziale osób oraz o szacunkowe obliczenia matematyczne. Ostateczna wartość parametru określa dostępność z punktu widzenia użytkownika (administratora systemu) jak i sieci (system może być bowiem dostępny dla administratora ale niedostępny w sieci i odwrotnie).

[4] Zamiennie wielkość ta określana jest terminem MOPS (Million Operations Per Second) – milion operacji na sekundę

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Konstruowanie populacji

genotypów reprezentowanych przez wektory zmiennopozycyjne

Prezentacja zaawansowanej metody kodowania chromosomów przy pomocy ciągów liczb rzeczywistych. Przybliżenie pojęcia równowagi pomiędzy naporem selekcyjnym i różnorodnością genetyczną. Opis zaawansowanych operatorów krzyżowania i mutacji, przystosowanych do oddziaływania na populację genotypów reprezentowanych przez wektory zmiennopozycyjne. Prezentacja sposobu wzbogacenia algorytmu genetycznego poprzez opracowanie metody dynamicznej zmiany rozkładu prawdopodobieństwa wyboru operatora mutowania.

Reprezentacja binarna używana tradycyjnie w algorytmach genetycznych ma pewne wady, gdy stosuje się ją do rozwiązywania wielowymiarowych zadań wymagających dużej dokładności. Na przykład przy 100 zmiennych i dziedzinie o zakresach $[-500, 500]$ oraz żądanej dokładności 6 cyfr po przecinku długość binarnego wektora rozwiązań wynosi 3000. To z kolei prowadzi do przestrzeni o liczebności rzędu 10^{1000} . Dla takich zadań klasyczne algorytmy genetyczne działają słabo.

W miejsce reprezentacji przy pomocy wektorów binarnych najczęściej stosuje się reprezentację zmiennopozycyjną. Każdy chromosom jest ciągiem liczb rzeczywistych o długości takiej samej jak wektor oczekiwanego rozwiązania. Dokładność tego sposobu kodowania zależy od używanego komputera, ale ze względu na popularność mikroprocesorów wspomagających operacje na liczbach zmiennopozycyjnych jest z reguły znacznie wyższa niż przy reprezentacji binarnej. Zwiększanie dokładności reprezentacji binarnej poprzez wprowadzenie większej liczby bitów jest złym rozwiązaniem, gdyż zwalnia działanie algorytmu.

Populację chromosomów reprezentowanych przez ciągi liczb rzeczywistych o liczbie elementów równej liczbie zmiennych sterujących funkcji celu konstruuje się przy pomocy iteracyjnego wzoru 2.1. Pojedyncza zmienna składowa genotypu oznaczona jest literą g_i , a w dwukolumnowej macierzy D o liczbie wierszy równej liczbie zmiennych sterujących zapisane są granice dziedziny. Oznacza to, że długość przedziału dozwolonych wartości każdego argumentu funkcji celu może być inna.

$$g_i = \text{real}(D_{1,i}, D_{2,i}) \quad (2.1.)$$

gdzie g_i – i -ty gen w chromosomie,

$\text{real}(x,y)$ – funkcja zwracająca losową liczbę rzeczywistą, należącą do przedziału $[x , y]$.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

CSS i XML

Arkusze stylów CSS

Kaskadowe arkusze stylów (ang. Cascading Style Sheets – CSS) jest językiem służącym do opisu sposobu renderowania stron WWW. Arkusz taki jest listą reguł ustalających, jak ma zostać renderowana przez przeglądarkę internetową zawartość elementu HTML lub XML. CSS zostały stworzone aby oddzielić sposób formatowania stron WWW od struktury logicznej dokumentu.

Umożliwiło to znaczne uproszczenie kodu HTML.

XML

XML, czyli eXtensible Markup Language – rozszerzalny język znaczników, zaprojektowany przez World Wide Web Consortium. XML, w przeciwieństwie do np. HTML nie jest językiem służącym do przechowywania konkretnych danych. Jest natomiast językiem opisującym dane, czyli tzw. metajęzykiem. Przede wszystkim nie jest to język do tworzenia dokumentów, lecz język do tworzenia innych języków. Dopiero te języki służą do budowania dokumentów w Internecie. Języki takie nazywamy aplikacjami XML. Najbardziej znane z nich to m.in.:

- XHTML (następca HTML),
- MathML (tworzenie dokumentów zawierających formuły matematyczne),
- WAP (wyświetlanie internetowej informacji w telefonach komórkowych),
- GedML (obsługa danych genealogicznych)
- MusicML (notacja muzyczna)
- VoiceML (dane głosowe)
- ThML (teksty teologiczne)
- VML i SVG (grafika wektorowa)
- XMLNews (wymiana aktualnych wiadomości)
- RSS (kanały informacyjne).

Aplikacji takich powstało mnóstwo i są to języki służące biznesowi, naukowcom, wyspecjalizowanym mediom itd.

XML jest podzbiorem języka SGML (każdy dokument XML jest zarazem dokumentem SGML, oferuje 80% jego możliwości, przy dziesięciokrotnie łatwiejszym ich wykorzystaniu). Dzięki XML sami możemy tworzyć własne znaczniki, a przeglądarka będzie wyświetlała je w żądany sposób. Język ten nie ma ograniczonej liczby znaczników, gdyż pozwala przechowywać dowolne dane i to w jak najbardziej wygodny dla nas sposób, bo sami go określamy. Sami określamy strukturę danych, która może być

tabelaryczna, ale może także tworzyć drzewo. W ten sposób nie jesteśmy, jako twórcy zbiorów XML w żaden sposób ograniczeni. Na tym przede wszystkim polega wyższość XML nad innymi formatami zapisu danych.

Dzięki oddzieleniu treści od formy – czego nie umożliwia wspomniany HTML – łatwo skupić się na samych danych. Zwykłe programy mogą dzięki wspólnemu formatowi XML łatwiej wymieniać dane, a informacje publikowane np. w Sieci mogą być łatwiej przetwarzane.

Przykład zastosowania języka XML:

```
<?xml version="1.0"?>
```

```
<news numer="1">
```

```
<tytuł>Piractwo komputerowe zostanie ukrócone!</tytuł>
```

```
<data>11 grudnia 2006</data>
```

```
<autor>Bartek Ziobrowski</autor>
```

```
<tresc><nazwisko>Mariusz Dutko</nazwisko> oświadczył, że  
powoła grupę do walki z piractwem. We współpracy z  
<firma>Microsoft</firma>, <firma>KMP</firma> i  
<firma>RIAA</firma> powoła grupę zwaną Agencją Ochrony  
Własności Intelektualnej (<skrot>AOWI</skrot>).</tresc>
```

```
</news>
```

Jak widać składnia dokumentu jest bardzo schludna. Każdy znacznik jest czytelny i jasno określa zawartość. Oczywiście nad interpretacją takich znaczników przez cały czas czuwa procesor XML, dzięki któremu przeglądarka wyświetla je w żądany sposób – jest to tzw. parser XSLT.

Jak każdy język, XML ma również swoje zasady, których należy przestrzegać. Nieobowiązkowa jest deklaracja XML, znajdująca się na początku dokumentu. Zalecane jest jednak, aby ją

umieścić. Jej zawartość wygląda następująco:

```
<?xml version="1.0" encoding="ISO-8859-2" standalone="yes"?>
```

Jak widać, zdefiniowana jest wersja języka XML, zawiera również informację o kodowaniu, natomiast atrybut „standalone” określa, czy dokument może występować samodzielnie czy też będzie on potrzebował odwołania do zewnętrznego DTD.

Znaczniki konstruuje się identycznie jak w HTML, jednak w języku XML – w odróżnieniu od HTML – każdy znacznik musi być zamknięty.

Bardzo ważną sprawą jest wielkość liter. XML nie wymaga stosowania ujednocionej, konkretnej wielkości liter, aczkolwiek konieczna jest konsystencja w wykorzystaniu jednego systemu. I tak <news> nie jest tym samym znacznikiem co <News> czy <NEWS>. Nie można go również zamknąć korzystając z </NEWS>.

Kolejnym ważną cechą, o której należy pamiętać to hierarchia elementów. Dla poprawienia spójności kodu w specyfikacji XML przyjmij ęto zasadę, że każdy znacznik musi zostać zamknięty zanim zostanie zamknięty każdy z jego rodziców. Biorąc pod uwagę powyższy przykład zastosowania XML, nie możemy napisać:

```
<tytuł><data>11 grudnia 2006</news></tytuł>
```

ale musimy to zanotować tak:

```
<tytuł><data>11 grudnia 2006</data></tytuł>
```

Sprawa atrybutów rozwiązana jest podobnie jak w przypadku HTML. Ich wartości muszą być zamknięte w cudzysłów, aczkolwiek nie ma znaczenia czy będzie on podwójny czy pojedynczy. Spacje wokół znaku równości również nie odgrywają roli, np.:

```
<autor imie="Mariusz" nazwisko="Dutko" />
```

oznacza to samo co:

```
<autor imie = 'Mariusz' nazwisko = 'Dutko' />
```

Nazwy dotyczące nazewnictwa są wspólne są wspólne zarówno dla nazw elementów, jak i atrybutów oraz pewnych rzadziej używanych konstrukcji. Nazwy w XML mogą zawierać dowolne znaki alfanumeryczne, w tym wszelkie znaki narodowe, cyfry i trzy znaki przestankowe: podkreślenie, myślnik i kropkę. Niedozwolone są inne znaki specjalne, jak apostrofy, znaki zapytania, wykrzykniki, procenty itp. Nazwy muszą znajdować się w całości w jednej linii bez żadnych spacji. Dwa ze znaków specjalnych nie mogą być umieszczane wewnątrz elementów, są to: „&”, który należy zastąpić „&” oraz „<”, zastępowany przez „<”.

Specjalne bloki CDATA służą do umieszczania zawartości, którą parser potraktuje jako czysty tekst i przepuści ją bez przetwarzania. Wszelkie elementy XML wewnątrz CDATA zostaną przez parser zignorowane.

Dokumenty XML, podobnie jak HTML, można tworzyć i zmieniać w dowolnym edytorze tekstu, jednak wygodniej jest korzystać z wyspecjalizowanych narzędzi, które znacznie ułatwią pracę przy tworzeniu dokumentów.^{[16][17]}

^[16] „Kurs XML”, webdiary.pl/technologie+list.cat+27.htm

^[17] „Wprowadzenie do XML”, Michał Pałuchowski, nethut.pl/arttykul/120/2

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Struktura programu GenMachine i schemat blokowy

Program GenMachine składa się z dwóch części. Pierwsza część, umieszczona w pliku main.cpp jest sterująca, rekompilowana dla każdej funkcji celu, druga natomiast jest biblioteką statyczną o nazwie GenMachine.lib, dołączaną za każdym razem do części sterującej i stanowi niezmienny trzon systemu symulacji ewolucji.

Część sterująca ma za zadanie odwoływać się do funkcji biblioteki z pożądanymi w danej chwili argumentami. Wykonuje to w następujących kilkunastu krokach:

- Zainicjowanie zmiennych niezbędnych do pracy programu, takich jak:

logFileName – ścieżka do pliku w którym znajdzie się raport,

iniFileName – ścieżka do pliku tekstowego zawierającego parametry,

population_size – maksymalna liczba osobników w jednym pokoleniu,

vars_number – ilość zmiennych sterujących, czyli długość genotypu.

- Wywołanie konstruktora obiektu klasy GenMachine, wraz z przekazaniem mu nazwy pliku z parametrami, najlepiej ini oraz rozmiaru populacji. W przypadku nie podania drugiego argumentu, konstruktor przyjmuje domyślny rozmiar populacji równy 100 genotypów.
- Ustalenie przedziałów w jakich muszą się mieścić zmienne sterujące funkcji celu i zapisanie ich w zmiennej tablicowej minmax.
- Wywołanie funkcji Init z argumentami określającymi rozmiar genotypu oraz dziedzinę funkcji celu.

- Sprawdzenie czy Etap Inicjalizacji, czyli alokacja pamięci, utworzenie egzemplarza klasy GenMachine oraz utworzenie populacji początkowej przebiegło pomyślnie. Ewentualny numer błędu zostaje zwrócony przez funkcję Init i zachowany w zmiennej
- Uruchomienie iteracyjnego procesu symulacji poprzez wywołanie funkcji Start, zwracającej najlepsze napotkane dostosowanie, czyli notabene poszukiwane optimum funkcji.
- Pobranie wartości zmiennych sterujących z najlepiej dostosowanego genotypu.
- Sporządzenie raportu z pracy programu, zawierającego:

– czas trwania symulacji,

– najlepsze dopasowanie,

– wektor zmiennych sterujących najlepiej dopasowanego genotypu oraz

– następujące dane dotyczące każdego pokolenia: numer pokolenia, najlepsze dostosowanie, średnie dostosowanie, odchylenie standardowe dostosowań, liczba wystąpień krzyżowania każdego typu, liczba wystąpień operatora krzyżowania w ogóle, liczba wystąpień mutowania każdego typu, liczba wystąpień operatora mutowania w ogóle.

- Opcjonalnie, jeśli maksymalna liczba genotypów w pokoleniu nie jest zbyt duża, zachowanie w dodatkowym pliku tekstowym wszystkich zmiennych sterujących, czyli składników każdego osobnika.

Budowę drugiej części programu, czyli biblioteki GenMachine, można przybliżyć przy pomocy podziału ze względu na definicje używanych klas obiektów, lub też ze względu na etapy w jakich jej kod jest wykonywany. W programie używa się trzech klas obiektów:

- Genotype – niewielka klasa służąca do opisu pojedynczego

osobnika. Składa się zaledwie z trzech metod: konstruktora, destruktor, inicjalizatora oraz czterech zmiennych składowych, wystarczających do opisanie genotypu:

Gene – jednowymiarowa tablica, czyli wektor wszystkich genów w postaci liczb rzeczywistych;

Fitness – dostosowanie osobnika, czyli wartość jaką zwróciła dla tego osobnika funkcja Formuła;

Rfitness – względne dopasowanie osobnika, czyli jego wartość na tle całego aktualnego pokolenia; suma wszystkich względnych dopasowań wynosi jeden, a zatem dopasowanie względne jest prawdopodobieństwem wyboru genotypu do reprodukcji;

Cfitness – dopasowanie łączne, zawiera sumę dopasowania względnego bieżącego osobnika i sumy dopasowań względnych wszystkich osobników o mniejszym numerze porządkowym.

- IniFile – obiekt powiązany z plikiem ini, z zaimplementowanymi algorytmami szybkiego odnajdywania sekwencji znaków w plikach tekstowych, służy do pobrania szesnastu parametrów nie przekazywanych jako argumenty funkcji inicjujących. Oto przykładowa zawartość pliku GenMachine.ini wraz z komentarzem:

[main]

MAXGENS = 40000 – maksymalna liczba pokoleń

[selection]

rozmiar turnieju w turniejowej metodzie selekcji, lub dla wartości 0 i 1 selekcja proporcjonalna

(typu real) prawdopodobieństwo krzyżowania

prawdopodobieństwo wyboru krzyżowania prostego

prawdopodobieństwo wyboru krzyżowania arytmetycznego

prawdopodobieństwo wyboru krzyżowania heurystycznego

cierpliwość krzyżowania heurystycznego, czyli liczba prób spłodzenia potomka dopuszczalnego (wewnątrz dziedziny)

(typu real) prawdopodobieństwo mutacji

prawdopodobieństwo wyboru pierwszej metody mutowania w pierwszym pokoleniu

prawdopodobieństwo wyboru pierwszej metody mutowania w ostatnim pokoleniu

prawdopodobieństwo wyboru drugiej metody mutowania w pierwszym pokoleniu

prawdopodobieństwo wyboru drugiej metody mutowania w ostatnim pokoleniu

prawdopodobieństwo wyboru trzeciej metody mutowania w pierwszym pokoleniu

prawdopodobieństwo wyboru trzeciej metody mutowania w ostatnim pokoleniu

liniowa zmiana prawdopodobieństwa wyboru 1 – tak, 0 – nie

DEGREE = 4 – stopień niejednorodności (3. typ mutacji);

parametr mutacji nierównomiernej (patrz metoda GenMachine::delta())

- GenMachine – główna klasa aplikacji, składająca się z trzydziestu pięciu metod i trzydziestu czterech zmiennych składowych; jeden egzemplarz klasy GenMachine, deklарowany w części sterującej, zawiaduje całym procesem symulacji, deklарuje obiekty pozostałych klas i rezerwuje dla nich zasoby; jej przejrzysty interfejs oraz obsługa błędów umożliwia kalibrację parametrów.

Kod programu GenMachine wykonywany jest w dwóch etapach. W

Etapie Inicjalizacji wywołuje się konstruktora klasy GenMachine, następnie jedną z metod tej klasy o nazwie Init. Etap Symulacji polega na przekazaniu sterowania metodzie Start.

Etap Inicjalizacji

Do czynności jakie wykonywane są po wywołaniu konstruktora klasy GenMachine należą:

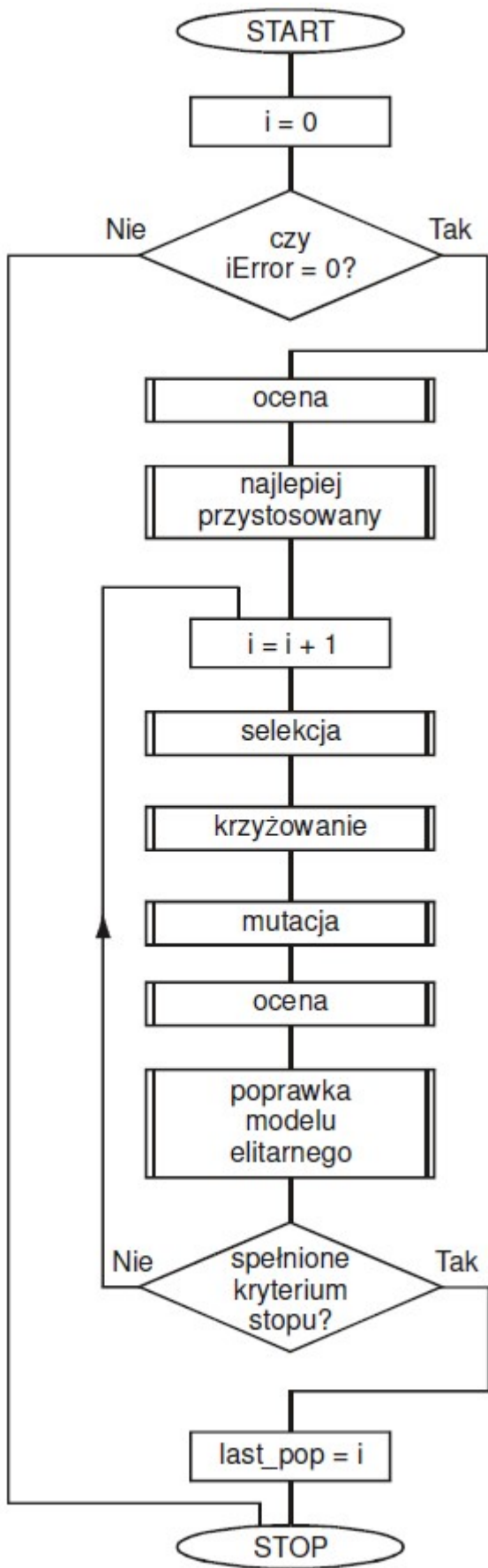
- zainicjowanie generatora liczb losowych,
- zapamiętanie przekazanego jako argument wywołania funkcji rozmiaru populacji w zmiennej popsize,
- alokacja pamięci dla zmiennej tablicowej pop, czyli dla podstawowej (aktualnej) populacji obiektów klasy Genotype w liczbie równej popsize,
- alokacja pamięci dla zmiennej tablicowej newpop, czyli dla dodatkowej (nowej) populacji genotypów,
- pobranie parametrów metody z pliku ini, przy pomocy klasy IniFile,
- unormowanie prawdopodobieństw wyboru metod krzyżowania i mutowania,
- rezerwacja pamięci dla tablic raportu oraz pomocniczej tablicy index wspierającej selekcję turniejową.

Pozostałe czynności Etapu Inicjalizacji wykonuje metoda Init. Są to:

- sprawdzenie poprawności wykonania konstruktora, czyli kontrola wartości zmiennej iError,
- zapamiętanie podanej jako argument wywołania funkcji Init długości genotypu w zmiennej składowej nvars,
- przepisanie podanych jako argument granic przedziałów do których należeć muszą wartości kolejnych zmiennych decyzyjnych do zmiennej tablicowej minmax,
- utworzenie populacji początkowej przy pomocy inicjalizatora klasy Genotype, który rezerwuje pamięć oraz metody klasy GenMachine o nazwie First – funkcja

- First inicjuje wszystkie osobniki wartościami losowymi należącymi do dziedziny funkcji celu,
- wsparcie modelu elitarnego przez rezerwację pamięci dla najlepszego dotychczas osobnika,
 - ustawienie flagi iError na zero – **Etap Inicjalizacji** zakończony pomyślnie.

Rys. 4.1. Schemat blokowy Etapu Symulacji

Etap Symulacji.

Wszystkie bloki instrukcji wykonywane podczas Etapu Symulacji, czyli po przekazaniu sterowania do funkcji Start oraz kolejność ich wykonywania przedstawione są na Rys. 4.1. Znaczenie poszczególnych klatek schematu blokowego podane jest w poniższym zestawieniu:

- $i = 0$ – zainicjowanie licznika iteracyjnej pętli głównej zerem. W funkcji Start pełni on zarazem rolę licznika pokoleń.
- Czy $iError = 0$? – klatka decyzyjna sprawdzająca status błędów aplikacji. Zerowa wartość zmiennej $iError$ oznacza bezbłędne zakończenie Etapu Inicjalizacji. Wartość różna od zera powoduje awaryjne przerwanie działania aplikacji.
- Ocena – wywołanie metody `evaluate`. Ocena wszystkich osobników aktualnej populacji, poprzez wielokrotne wywołanie funkcji `Formuła`, zawierającej funkcję dostosowania, z wektorem zmiennopozycyjnym jako argumentem wywołania oraz zapisanie wyniku w zmiennej składowej `Fitness` klasy `Genotype`.
- Najlepiej przystosowany – wywołanie metody `keep_the_best`. Implementacja modelu elitarnego selekcji. Sprawdzenie czy po ostatniej ocenie pojawił się osobnik lepiej dostosowany od najlepiej ocenionego dotychczas. Jeśli tak, zapamiętanie najlepszego genotypu.
- $i = i + 1$ – zwiększenie licznika pokoleń na początku pętli głównej o jeden. Efektem tej zmiany jest zachowanie numerów pokoleń w przedziale $[1 , maxgens]$.
- Selekcja – wywołanie metody `select`. Wybór genotypów do prokreacji, w zależności od wartości zmiennej składowej `tourn`, albo przy pomocy selekcji proporcjonalnej po uprzedniej korekcie ujemnego dopasowania, polegającej na przesunięciu wszystkich dopasowań do zbioru liczb nieujemnych, albo przy pomocy selekcji turniejowej, o rozmiarze turnieju ustalonym w `ini`.

- Krzyżowanie – wywołanie metody `crossover(int pop_num)`. Losowy wybór dwóch osobników zgodnie z podanym przez parametr `PXOVER` prawdopodobieństwem krzyżowania, następnie utworzenie na ich miejsce dwóch nowych, przy pomocy wybranej losowo metody krzyżowania, zgodnie z przyjętym rozkładem prawdopodobieństwa. Możliwy jest wybór jednej z trzech zaimplementowanych metod:

krzyżowanie proste (jednopunktowe), krzyżowanie arytmetyczne,

krzyżowanie heurystyczne wspierane krzyżowaniem dwupunktowym. Opcjonalny parametr `pop_num`, dzięki któremu przekazać można metodzie `crossover` aktualny numer pokolenia, pozwala w razie potrzeby na dynamiczną zmianę częstotliwości krzyżowania (zmienna `pxover`), lub też zmianę rozkładu prawdopodobieństwa wyboru metody krzyżowania, już podczas trwania symulacji.

- Mutacja – wywołanie metody `mut(int pop_num)`. Sprawdzenie przy pomocy dwóch zagnieżdżonych pętli każdego elementu składowego, wszystkich wektorów zmiennopozycyjnych, będących genotypami aktualnego pokolenia, czy zgodnie z przyjętym prawdopodobieństwem wystąpienia mutacji, podanym jako parametr `PMUTATION`, osobnik zmutował. Jeśli tak, zgodnie z przyjętym statycznym lub dynamicznym rozkładem prawdopodobieństwa, wybór jednego z trzech zaimplementowanych typów mutacji:

mutacji równomiernej, mutacji brzegowej, mutacji nierównomiernej.

Argument wywołania metody `mut` umożliwia nie tylko zastosowanie dynamicznego, zmieniającego się w czasie rozkładu prawdopodobieństwa wyboru typu mutacji, ale również opcjonalnie zmiany częstotliwości występowania mutacji w zależności od czasu trwania symulacji – czasu rozumianego jako numer populacji.

- Poprawka modelu elitarnego – wywołanie metody `elitist`. Sprawdzenie całej aktualnej populacji w poszukiwaniu

najlepiej dostosowanego osobnika, porównanie go z najlepszym napotkanym dotychczas genotypem i w zależności od wyniku porównania, albo zapamiętanie go jako najlepszego dotychczas i oznacza to postęp w poszukiwaniu optimum globalnego, albo zastąpienie najgorszego osobnika w bieżącym pokoleniu genotypem jak dotąd najlepszym.

- Spełnione kryterium stopu? – klatka decyzyjna sprawdzająca, czy nie zostało spełnione którekolwiek określonych kryteriów stopu. Niepomijalnym kryterium stopu jest wartość parametru MAXGENS, czyli największego numeru pokolenia. Poza nim na potrzeby eksperymentu, można w metodzie `Stop(int pop_num)` zdefiniować dodatkowe kryterium zatrzymania symulacji. Może nim być podobnie jak w innych technikach optymalizacji numerycznej różnica między aktualnym wynikiem, a obliczonym inną metodą wynikiem optymalnym, lub prędkość poprawiania się wyniku, lub odchylenie standardowe wartości dostosowań.
- `Last_pop = i` – zapamiętanie numeru ostatniego pokolenia, na potrzeby części sterującej aplikacją, która generuje raporty. Numer ostatniego pokolenia może zostać pobrany przez część sterującą, przy pomocy metody `GetBest`.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.